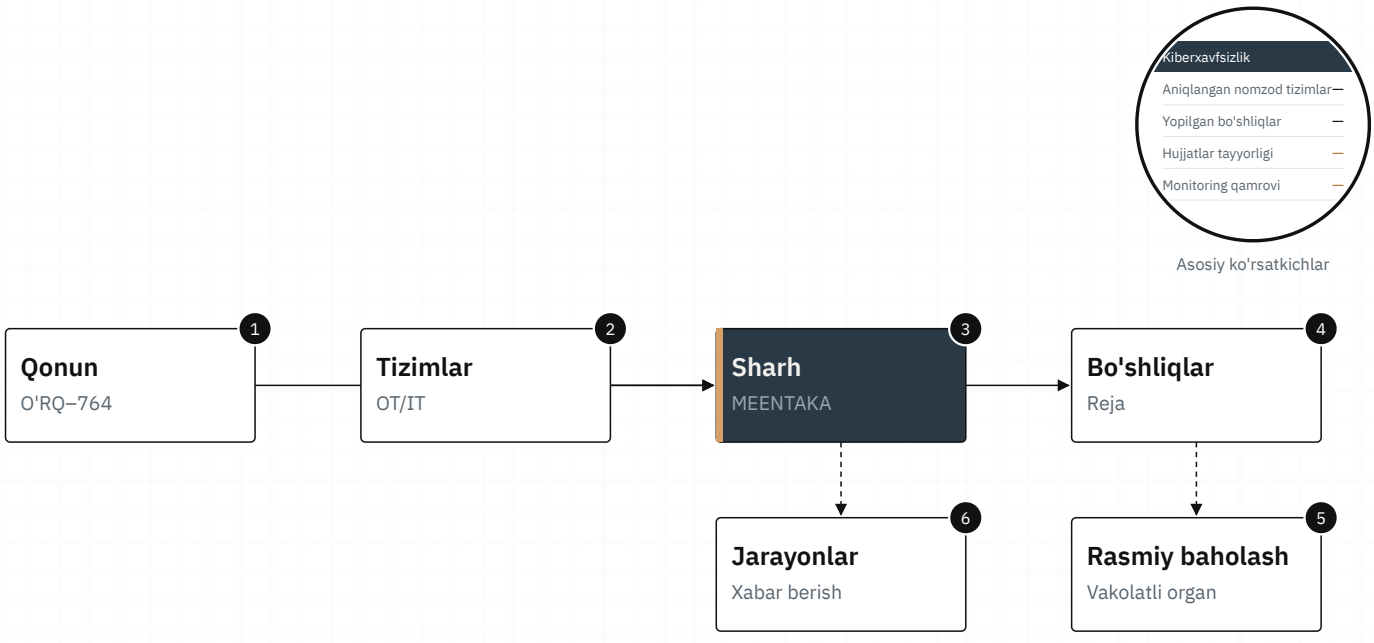
MEENTAKA

KX-06

KIBERXAVFSIZLIK · KIBERXAVFSIZLIK · MAI

Muhim axborot infratuzilmasi: korxonangiz MAI subyektimi va bunga tayyormi

Kiberxavfsizlik qonuni texnologik jarayonlar va boshqaruv tizimlarini ham muhim axborot infratuzilmasiga kiritadi. Energetika, sanoat va kommunal korxonalar uchun bu savol muhim.

Hujjat turi	Kod	Til	Holat
Yechim hujjati	KX-06	O'zbekcha	Noyabr 2026

01 — Qisqacha

Sizning SCADA tizimingiz MAI ro'yxatidami?

"Kiberxavfsizlik to'g'risida"gi qonunga ko'ra muhim axborot infratuzilmasi — strategik va ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyatga ega avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari, axborot tizimlari, tarmoq va texnologik jarayonlar resurslari majmuidir; DXX bunday obyektlarning yagona reyestrini yuritadi. Yangi strategiya muhim infratuzilmani himoya qilishni asosiy yo'nalishlardan biri sifatida belgilaydi.

MAQSAD

Sizning SCADA tizimingiz MAI ro'yxatidami?

YECHIM

Ichki sharh: qaysi tizimlar MAI ta'rifiga mos kelishi mumkin, ularning ro'yxati va egalari, monitoring va hodisalarni xabar qilish jarayonlari, rasmiy baholashga tayyorlik rejasi. Rasmiy toifalash va baholash — vakolatli organlar tomonidan.

NATIJA

O'lchanadigan ko'rsatkichlar: aniqlangan nomzod tizimlar, yopilgan bo'shliqlar, hujjatlar tayyorligi, monitoring qamrovi.

Kimlar uchun

Rahbar
Javobgarlik.

Kiberxavfsizlik mas'uli
Talablar.

Bosh muhandis
ASU TP.

Yurist
Muvofiqlik.

> Qonun sizni MAI deb bilsa — tayyorgarlik ixtiyoriy emas.

QISQA FAKTLAR

O'RQ–764
Kiberxavfsizlik qonuni (15.04.2022).[1]

Reyestr
DXX MAI obyektlarining yagona reyestrini yuritadi.[1]

2026–2030
Strategiya: muhim infratuzilmani himoya qilish.[2]

Manbalar — oxirgi betda.

02 — Kontekst

O'zbekistonda nima ma'lum

Qonun va rasmiy manbalar.

Fakt	Manba
MAI ta'rifi texnologik jarayonlar va avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlarini o'z ichiga oladi; MAI subyektlari — egalik qiluvchi davlat organlari va yuridik shaxslar.[1]	O'RQ–764 (lex.uz)
DXX MAI obyektlarining yagona reyestrini yuritadi; majburiy kiritiladigan toifalar qonunchilikda belgilanadi.[1]	kun.uz (16.04.2022)
CSS 2026 sammitida 2026–2030 strategiya doirasida muhim infratuzilmani himoya qilish muhokama qilindi.[2]	daryo.uz

Bu raqamlarni qanday o'qish kerak

Toifalash, baholash va hodisalarni xabar qilish tartiblari DXX va Vazirlar Mahkamasi hujjatlarida belgilanadi — rasmiy matnlarni lex.uz da tekshiring. MEENTAKA MAI obyektini rasmiy baholamaydi.

Faktlar manbada qanday berilgan bo'lsa, shunday keltirilgan. Yetkazib beruvchi ma'lumotlari shunday belgilangan va boshqa korxonada kafolatlanmaydi.

03 — Muammo

Tayyorlikda nima yetishmaydi

Odatdagi bo'shliqlar:

01
Bilim
Korxona o'zining MAI ekanini bilmaydi.

02
Ro'yxat
Qaysi tizimlar MAI ga kirishi aniqlanmagan.

03
Monitoring
Real vaqtdagi kuzatuv yo'q.

04
Xabar berish
Hodisani kimga va qachon xabar qilish yozilmagan.

Yo'qotishni qanday hisoblash mumkin

Javobgarlik	`talablarni bajarmaslik oqibati`
Hodisa	`infratuzilma to'xtashi`
Tekshiruv	`tayyor bo'lmagan hujjatlar`
Obro'	`jamoat ishonchi`

Formulalar namunaviy; aniq qiymat auditda o'lchanadi.

Rahbar o'ziga beradigan savollar

Korxona MAI subyekti bo'lishi mumkinligi aniqlanganmi?

Nomzod tizimlar ro'yxati bormi?

Real vaqtdagi monitoring bormi?

04 — Yechim arxitekturasi

Ta'rifga moslik → tizimlar ro'yxati → bo'shliqlar → reja

Ichki sharh: qaysi tizimlar MAI ta'rifiga mos kelishi mumkin, ularning ro'yxati va egalari, monitoring va hodisalarni xabar qilish jarayonlari, rasmiy baholashga tayyorlik rejasi. Rasmiy toifalash va baholash — vakolatli organlar tomonidan.

Foydalanuvchilar	Rahbar · Kiberxavfsizlik mas'uli · Bosh muhandis · Yurist
Ta'rif	Qonun · Toifalar · Yo'riqnoma
Tizimlar	**Ro'yxat** · **Egalari** · **Aloqalar**
Jarayon	**Monitoring** · **Xabar berish** · **Javob**
Tayyorlik	Bo'shliqlar · Reja · Hujjatlar
Integratsiya	1C · ESF / EDO · Datchik va PLC · Telegram ogohlantirish

Boshqaruv paneli

MAI nomzod tizimlar, bo'shliqlar, tayyorlik rejasi holati

Qora qatorlar — MEENTAKA qatlami. Mavjud uskuna va tizimlar saqlanadi; ma'lumot ulardan yig'iladi.

05 — Modullar katalogi

Nima o'rnatiladi

Har bir modul alohida ishga tushadi; paket korxona ehtiyojiga qarab yig'iladi.

Modul	Vazifa	Tayyorlik
Ichki tayyorlik sharhi	Konsalting	◐ **Muhandislik imkoniyati**
Tizimlar va aloqalar xaritasi	OT/IT	◐ **Muhandislik imkoniyati**
Hodisa jarayoni hujjatlari	Shablon	◐ **Muhandislik imkoniyati**
Rasmiy baholash	Vakolatli organ / akkreditatsiyalangan tashkilot	○ **Ishlab chiqilmoqda**

● Tijoriy mavjud ◐ Muhandislik imkoniyati ○ Ishlab chiqilmoqda

Korxona tomonidan kerak

- Rahbar
- Tizimlar ro'yxati
- ASU TP sxemalari
- Yurist

Va'da qilinmaydi

- Sertifikatlash, attestatsiya yoki MAI obyektini rasmiy baholash (vakolatli organlar va akkreditatsiyalangan tashkilotlar vazifasi)
- Penetratsion test yoki xakerlik xizmatlari (faqat ruxsat etilgan hamkorlar orqali)
- "100% himoya" yoki hujum bo'lmasligi kafolati
- Yuridik maslahat
- MAI toifasini rasmiy belgilash

06 — Joriy qilish

Kichikdan boshlaymiz, o'lchab kengaytiramiz

Audit → pilot → kengaytirish → obuna. Har bosqich oldingisining o'lchangan natijasiga tayanadi.

1–2 hafta
Ichki sharh
Aktivlar va jarayonlar.

Natija: xavflar xaritasi.

30 kun
Hujjatlar to'plami
Bitta sex yoki tizim, 30 kun.

Natija: birinchi natijalar.

2–3 oy
Tayyorlik rejasi ijrosi
Butun korxona.

Natija: doimiy jarayon.

Doimiy
Qo'llab-quvvatlash
Oylik hisobot.

Natija: tayyorlik holati.

Muddatlar taxminiy; auditdan keyin aniqlanadi.

O'lchanadigan ko'rsatkichlar

Ko'rsatkich	Birlik	Manba
Aniqlangan nomzod tizimlar	Soni	Sharh
Yopilgan bo'shliqlar	%	Reja
Hujjatlar tayyorligi	%	Ro'yxat
Monitoring qamrovi	%	Tizim

07 — Keyingi qadam

MAI talablariga tayyormisiz

O'n savol. "Yo'q" javoblari — auditda birinchi ko'riladigan joylar.

01 Korxona MAI subyekti bo'lishi mumkinligi aniqlanganmi?

02 Nomzod tizimlar ro'yxati bormi?

03 Real vaqtdagi monitoring bormi?

04 Hodisani xabar qilish tartibi yozilganmi?

05 Mas'ul bo'lim yoki shaxs bormi?

06 Rasmiy hujjatlar o'rganilganmi?

07 Ma'lumotlar saqlash joyi talablarga mosmi?

08 Yetkazib beruvchilar talablari belgilanganmi?

09 Kiberxavfsizlik uchun mas'ul shaxs tayinlanganmi?

MAI tayyorlik sharhi

Tizimlaringiz MAI ta'rifiga mosligini va qonun talablariga tayyorlikni ichki sharh qilamiz.

meentaka.uz · info@meentaka.uz · +998 99 321 47 77

Natijada olasiz

- Aktivlar va xavflar xaritasi
- Ustuvor choralar rejasi
- Loyiha va oylik qo'llab-quvvatlash

Manbalar

1. "Kiberxavfsizlik to'g'risida"gi Qonun O'RQ–764 (15.04.2022, lex.uz): muhim axborot infratuzilmasi (MAI) — strategik va ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyatga ega avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari, axborot tizimlari, tarmoq va texnologik jarayonlar resurslari majmui; MAI subyektlari — bunday obyektlarga egalik qiluvchi davlat organlari va yuridik shaxslar; DXX MAI obyektlarining yagona reyestrini yuritadi (kun.uz).
2. daryo.uz: CSS 2026 — 2026–2030 strategiya, muhim infratuzilma himoyasi.
3. Farmon PF–38 (10.03.2026; spot.uz, norma.uz): 2026–2030 yillarga Kiberxavfsizlik strategiyasi va yo'l xaritasi; 01.04.2026 dan davlat organlari va tashkilotlari kiberxavfsizlikka mablag' ajratishi shart; Adliya, Energetika vazirliklari va Soliq qo'mitasida kiberxavfsizlik bo'limlari; DXX mustaqil ekspertlar ishtirokida zaifliklarni topish tanlovlarini maxsus platformada o'tkazadi.

Hujjat 2026-yil noyabr holatiga ochiq manbalar asosida tayyorlangan. Ma'lumotlar manbada qanday berilgan bo'lsa, shunday keltirilgan. Hujjat huquqiy yoki moliyaviy maslahat emas; rasmiy matnlarni lex.uz va soliq.uz da tekshiring.

MEENTAKA

Nashr etuvchi

© 2026 MEENTAKA. «The Endurance Industrial Technologies» MChJ

Hujjat raqami
MT-KX-06-UZ · 11.2026

Aloqa
meentaka.uz · info@meentaka.uz · +998 99 321 47 77